

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนามีบทบาทต่อชีวิตของคนในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย การดำเนินชีวิตของคนในยุคนั้นได้นำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติ จนปรากฏผลออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมประวัติศาสตร์ชี้ให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมมีความเอื้อเฟื้อต่อกันไม่ประทุษร้ายชีวิตทรัพย์สิน ประเวณี ตลอดจนปัญหาทางด้านศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรม คนในยุคนั้นมีจิตใจงดงามเห็นได้จากศิลปะที่สร้างขึ้น มีความประณีตงดงาม จนหาที่เปรียบได้ยาก<sup>๐</sup> แม้ราชธานีจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากยุคกรุงสุโขทัย มาเป็นกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ พระพุทธศาสนาก็ยังคงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยอยู่ตามสมควร แม้บทบาทบางประการของบุคลากรในศาสนาจะแปรเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิมบ้าง แต่คนในสังคมยังคงคาดหวังที่จะให้บุคลากรในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระภิกษุ สามเณร เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บางประการของคนในสังคม ความคาดหวังเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้ ถ้าผู้ที่รับผิดชอบต่อปัญหาของสังคมแต่ละฝ่ายไม่สนใจและให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้ก็เพราะว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันได้ก่อตัว และทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว ขาดต่อการหยุดยั้ง เมื่อจะแก้ปัญหาก็ต้องระดมความคิด สรรพกำลังบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรต่างๆ ในสังคมทุกระดับช่วยกันรับผิดชอบ

ในสังคมปัจจุบันนี้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก การถ่ายทอดความรู้การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จริยธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและสังคม ระบบการศึกษาต้องมีความใกล้ชิดกับระบบอื่นๆ ด้วย ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการดำเนินชีวิตความ

---

<sup>๐</sup> พระราชวรมุนี, หลักพุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕.

เป็นอยู่ วัฒนธรรมและค่านิยมของคนในชาติอย่างมาก การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบ และทัศนคติ และทิศทางให้สอดคล้องกับระบบสังคมและเศรษฐกิจ<sup>๐</sup>

การจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนซึ่งเป็น สถานที่ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน ผู้ปกครองชุมชนมากที่สุดซึ่งจะต้องพัฒนาชีวิตของคนอย่างครบถ้วน ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่างๆการพัฒนาความคิดและสติปัญญาการปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมในวิถีทางที่ถูกที่ควร การสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง การสร้างมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียน เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างป็นองค์รวมทั้งทางการ พัฒนาร่างกายจิตใจและสติปัญญา<sup>๑</sup>

การปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการเปิดแนวทางใหม่ๆให้แก่ครู พ่อแม่ ชุมชนมีอิสระในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา จัดหลักสูตรและการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่นการลดทอนกรอบกระเปาะ คำสั่งของส่วนกลางลงเพื่อให้เกิด ความหลากหลายในการปฏิบัติ เช่น การจัดชั้นเรียนและตารางเรียนที่ยืดหยุ่นและเอื้ออำนวยต่อการ เรียนรู้การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครูมีเวลาสำหรับคิดค้นเพื่อวางแผนเตรียมการจัด กระบวนการเรียนรู้การสร้างบทเรียนการออกแบบแผนการเรียนที่ครอบคลุม ชุมชน สถานศึกษาได้ ร่วมกันคิดและเกื้อหนุนกันและกันเป็นต้น

ปัจจุบันมีเสียงเรียกร้องจากเด็กและเยาวชนพ่อแม่ผู้ปกครองให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของโรงเรียนโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนได้พัฒนาสมอง การคิดและสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพได้แสดงออก อย่างสร้างสรรค์หากครูและผู้บริหารการศึกษาได้ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนของตนให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างๆจะมี คุณภาพดีขึ้นด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ครูและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนการสอนต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่าการจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินอยู่มีคุณภาพ ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันมากน้อยเพียงไร ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายแม่บทของ

<sup>๐</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ , (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

<sup>๑</sup> เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, จอมปราชญ์นักการศึกษา , (กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์ ๒๕๔๒), หน้า ๖๐.

การจัดการศึกษาที่มุ่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทุกมิติ ถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนจะร่วมมือ  
พร้อมกันปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยจิตที่อาสาด้วยใจรักในวิชาชีพทั้งนี้เพื่อเกิดผลทางการเรียน  
การสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด<sup>๐</sup>

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ผู้ปกครองตั้งความหวังไว้อย่างสูงเพื่อเป็นที่ประสิทธิ  
ประสาทความรู้อบรมบ่มนิสัยลูกหลานให้มีคุณธรรมจริยธรรมดีเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่  
ครอบครัวจนถึงประเทศแต่ในปัจจุบันนี้ผู้ปกครองต่างไม่แน่ใจคุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน  
ว่ามีมาตรฐานเท่าเทียมกันเพียงใด ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการและกรมสามัญศึกษาต่าง  
ประกาศสัมพันธกันมาตลอดว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเท่าเทียมกันในด้านองค์ประกอบทั้ง  
อาคารเรียนอาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนแม้แต่ครูส่วนมากก็จบมาจากสถาบัน  
เดียวกันนอกจากนี้ยังมีโครงการต่างๆเกิดขึ้นมากมายเพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้เท่าเทียม  
กันเริ่มจากการจัดตั้งโรงเรียนเป็นกลุ่ม การจัดตั้งโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง มาจนถึงปัจจุบันนี้ได้  
จัดตั้งเป็นรูปสหวิทยาเขต ทั้งยังให้มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียน การมอบเกียรติบัตรแก่โรงเรียน  
ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานดีเด่น ตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็กเพื่อให้ผู้บริหาร ครูต้นตัวในการ  
พัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงต้องพยายามสร้าง  
ความเป็นมาตรฐานของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยหันมาเน้นการ  
พัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะหัวใจของการศึกษาก็คือนักเรียนนั่นเอง<sup>๑</sup>

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่งผลให้เกิดการ  
เปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาขึ้นอย่างมากหลายประการ โดยเฉพาะการประกันคุณภาพ  
การศึกษาซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน  
อย่างมีคุณภาพ ทั้งมาตรฐานของนักเรียนและคุณภาพกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนและที่  
สำคัญก็คือทำอะไรจึงจะให้โรงเรียนเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน<sup>\*</sup>

<sup>๐</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ด  
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๓-๘.

<sup>๑</sup> สมชาย เทพแสง, “การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้เป็นมาตรฐาน”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๒ ฉบับ  
ที่ ๑๐ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๔๒) : หน้า ๒๑.

<sup>\*</sup> มานพ ช่อตระกูล, “ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา  
ด้านความพึงพอใจของชุมชนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา ๕ ” รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ  
การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๓, หน้า ๔-๕.

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่โรงเรียนจะได้ใช้เป็นผลการวิจัยเป็นแนวทางประสานความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนสตรีนันทบุรีจะได้พัฒนาและบริหารจัดการในแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพและให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อไป

## ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี

## ๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงของปัญหาและแนวทางแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี มีการดำเนินการดังนี้

### ๑.๓.๑ ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### - ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนของโรงเรียนสตรีนันทบุรี ช่วงชั้นที่ ๓ และ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสตรีนันทบุรี โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan แล้วนำมาเทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรของโรงเรียนสตรีนันทบุรี ที่ปรากฏในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

| ข้อมูล          | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|-----------------|---------|---------------|
| ๑.ผู้ปกครอง ม.๓ | ๕๕๐     | ๒๒๖           |
| ๒.ผู้ปกครอง ม.๖ | ๔๔๐     | ๒๐๕           |
| รวม             | ๙๙๐     | ๔๓๑           |

#### ๑.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียน โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่การงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองของนักเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนสตรีรัตนบุรีทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านปกครองนักเรียน ด้านบริการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

#### ๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

**ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงานในทางบวก และเพื่อต้องการผลตอบแทนจากการทำงาน โดยส่งผลให้บุคคลมีความกระตือรือร้น มีขวัญและกำลังใจในการทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

**การจัดการศึกษา** หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ทางการศึกษาที่มีอยู่ในส่วนราชการ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กร สามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดซึ่งได้แบ่งออกเป็น ๕ ด้านด้วยกัน

**๑. ด้านวิชาการ** หมายถึง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการจัดการกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

**๒. ด้านการปกครองนักเรียน** หมายถึง การดูแลความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนและมีคุณธรรมจริยธรรม

๓. **ด้านบริการ** หมายถึง การดำเนินการต่างๆที่เป็นการบริการและสวัสดิการแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกหรือเป็นการบริการที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. **ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม** หมายถึง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องน้ำ สถานที่เล่นกีฬาและสาธารณูปโภคต่างๆทั้งที่เป็นการภายในโรงเรียนและความสะอาดปลอดภัยรอบๆโรงเรียน

๕. **ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน** หมายถึง การดำเนินการระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในการให้ข้อมูลและรับข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะและการช่วยเหลือในด้านต่างๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

**นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ ๓ และ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ในโรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี

**ผู้ปกครอง** หมายถึง บิดามารดา ผู้อุปการะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ ๓ และ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ในโรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี

#### ๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี

๒. ทำให้ทราบแนวทางแก้ไขปัญหาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี